

Duchovný zápas so sklúčenosťou ducha, jeho nedostatkom, sovrením a malomyselnosťou

Mikkocer ruach v Exodus 6:9

25.1. 2025

V dnešný šabat Židia čítajú z Tóry¹ parašu² Vaera („zjavoval som sa“), čo je Šemot (Exodus) 6:2 – 9:35. V čítaní sa pokračuje v príbehu vyslobodenia Izraelitov z Egypta a sústreďuje sa na Božie zaslúbenia, Mojžišovu úlohu a začiatok egyptských rán. Dnes zameriame pozornosť na jeden verš, resp. jeho časť, konkrétne verš Ex 6:9 a v ňom hebrejský výraz מִקְּצֶר רוּחַ (*mikkocer ruach*).

Stručne si najprv pripomenieme kontext. Hospodin (JHVH), Boh Avrahama, Boh Jicchaka a Boh Jaakova³, poslal Mošeho k synom Jisraela⁴ s radostnou správou o ich vyslobodení z egyptského jarma:⁵

Preto povedz synom Jisraela: Ja, Hospodin, vás vyvediem z egyptského jarma, zachránim vás z ich zotročenia a vykúpim vás vystretým ramenom a veľkými súdmi. A vezmem si vás za ľud a budem vám Bohom, tak poznáte, ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvádza z egyptského jarma (Ex 6:6-7).

Podľa midráša⁶ Šemot rabba je na začiatku v hebrejskom texte použitý výraz לָכֵן (*laken*) „preto“, čo nie je nič iné ako jazyk prísahy.⁷ Svätý, nech je požehnaný, zložil prísahu, že ich vykúpi, aby sa Moše nebál, že možno atribút spravodlivosti ich vykúpenie zdrží (por. Šemot rabba 6:4).⁸ V texte sme zvýraznili štyri hebrejské slovesá označujúce celý proces záchrany hebrejského ľudu z krajiny, kde sa stali otrokmi: יָצָא (*jácá'*) vyvediem, נָצַל (*nacal*) zachránim, vyslobodím, vytrhnem, גָּאֵל (*ga'al*) vykúpim, spasím, oslobodím, לָקַח (*lákach*) zoberiem, vezmem, privlastním si, dokonca aj ožením sa (*lákach 'išá*, doslova „vziať si ženu“). Podľa rabína Bachju predstavujú štyri slovesá postupné fázy vykúpenia: 1. Boh vymaní Izraelitov z otroctva ešte skôr, než dostanú povolenie odísť z Egypta; 2. poddanstvo sa formálne skončí a Boh vyvedie ľud z Egypta; 3. Boh ich previedol cez Červené more, keď s vystretým ramenom a veľkými súdmi navždy zlomil moc Egyptanov; 4. Boh si vzal Izrael za svoj ľud, keď mu na vrchu Sinaj dal Tóru. To bolo vyvrcholenie, účel celého exodu.⁹ Toto platí o historickom exode židovského ľudu z egyptského otroctva, ktorý si každoročne pripomínajú pri slávení sviatku *Pesach*. Počas veľkonočnej (sederovej) večere sú štyri slovesá záchrany symbolicky vyjadrené štyrmi kalichmi (pohármi) vína, ktoré sú počas večere požehnávané a vypité.¹⁰

¹ Tóra (תּוֹרָה, doslova „vodítka, návod, pokyn, učenie“) označuje Päť kníh Mojžišových, prvú časť hebrejskej Biblie. V kresťanskej terminológii sa používa označenie „zákon“ alebo „Pentateuch“.

² Paraša (hebrejsky פָּרָשָׁה) označuje týždennú časť Tóry, ktorá sa číta a študuje v židovských synagógach. Každý týždeň sa číta jedna paraša, aby sa celý text Tóry prečítal počas jedného roka. Okrem toho sa v tradičných židovských rodinách číta aj v domácnostiach, pretože má dôležité miesto v rodinnom náboženskom živote. Najmä v piatok večer alebo v sobotu rodičia čítajú z paraše so svojimi deťmi, diskutujú o biblickom posolstve a aplikácii v každodennom osobnom a rodinnom živote.

³ V texte používame židovskú transkripciu hebrejského textu, inak v slovenčine Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba (v niektorých prekladoch Jáкова).

⁴ Mojžiša k synom Izraela (prekladá sa aj Izraelitom, Izraelcom).

⁵ Doslova „micrijského jarma“.

⁶ Midráš označuje jeden zo židovských spôsobov výkladu Písma, ako aj zbierky týchto výkladov.

⁷ Odvoláva sa na 1 Sam 3:14 „A preto (*velaken*) som prisahal domu Éliho.“

⁸ *Shemmot rabbah* 6. In Sefaria Midrash Rabbah, 2022 ([on-line](#)).

⁹ Por. Scherman, Josepha, Schwartz, Susan., 2004, *Exodus*, 319-320. In: Tiño, Jozef et al. 2013. *Exodus*. Trnava: Dobrá kniha, 172.

¹⁰ Prvý pohár vína (*kos rišon*) je „kalich posvätenia“, druhý pohár (*kos šeini*) je „kalich vyslobodenia“, tretí pohár (*kos šliši*) je „kalich vykúpenia“, resp. „kalich spásy“, zároveň „kalich požehnaní“ (po jedle) a štvrtý pohár je „kalich prijatia“ (*kos revii*), zároveň „kalich halelu“.

V texte Ex 6:8 nasleduje potvrdenie Božieho prísľubu *vovedenia do „tej zeme“*, ktorú prisahal dať Avrahmovi, Jicchakovi a Jaakovovi do dedičstva. Tou zaslúbenou zemou bola historicky myslená *erec Jisrael*, krajina Izraela (por. 1 Sam 13:19). K predošlým piatim „slovesám záchrany“ je pridané piate „sloveso vovedenia“, hebrejsky בּוֹא (*bó*) *prichádzať, vchádzať, vojsť*.

V **mesiánskom výklade** tohto textu sú použité tri slovesá vykúpenia, ktoré poukazujú na zostúpenie Ješuu v tele Syna človeka. Mesiáš Ješua uskutočnil naše dielo záchrany na kríži. Spomienkou na toto dielo je slávenie Pánovej večere, pri ktorej Ješua „*po večeri vzal kalich a hovoril. „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva pre vás“*“ (Lk 22:20). V kontexte pesachovej večere išlo o tretí kalich, nazývaný aj „kalich spásy“. Zo štyroch kalichov však zostáva ešte jeden. A práve o ňom nám podáva správu len evanjelista Lukáš, hoci v „obrátenej podaní“ (akoby bol vymenený tretí a štvrtý kalich). Pri (Poslednej) večeri Ježiš „*uchopil kalich, vzdával vďaky a povedal: „Vezmite a podelte medzi sebou. Hovorím však vám: Odteraz ho nebudem piť z plodu viniča, až kým Božie kráľovstvo nepríde“*“ (Lk 22:17). Hoci Lukáš opisuje eschatologické slová o Božom kráľovstve netradične pred jedlom (na rozdiel od Marka a Matúša), spojil ich s iným kalichom vína, než „eucharistickým“, ktorý dal kolovať tradične po večeri. V paralele k židovskej sederovej večeri ide o „štvrtý kalich – kalich prijatia“. Brat Mario Števenka pripomenul v dnešný šabat, že v súčasnosti stojíme na prahu naplnenia posolstva vyjadreného štvrtým slovesom záchrany – *lákach*, teda „vezmem si vás“, s významom aj „ožením“. Nie náhodou o prichádzajúcom Božom kráľovstve Ješua rozprával množstvo výrokov a podobenstiev v obrazoch svadby.¹¹ V židovskom obraze svadby sa príchodom Mesiáša svadba už začala, a to zásnubami. Ženích ako Mesiáš odišiel k nebeskému Otcovi pripraviť svojej neveste nové „bývanie“. Preto oboznamoval učeníkov, podobne ako Moše, aj s cieľom cesty vykúpenia: „*Keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde ja“* (Jn 14:3). A v Zjavení Jána čítame: „*Blahoslavení sú tí, čo sú pozvaní na Baránkovu svadobnú hostinu“* (Zjv 19:9). To sú naše prísľúbenia, ktoré sme prijali od Hospodina a jeho Syna. Dôležité je byť na druhý návrat Mesiáša pripravený, aby si nás *vzal* a *voviedol* nás do ním „Zaslúbenej zeme“, ktorou je Božie kráľovstvo. V zásade je všetko na mesiášsku hostinu pripravené, ale... Vrátime sa k textu knihy Exodus.

Moše ako Hospodinov prorok mal úlohu s Božím plánom vyslobodenia oboznámiť hebrejský ľud. Tuná sa dostávame k nášmu ústrednému textu, veršu Ex 6:9: *Keď to však Moše hovoril synom Jisraela, pre krátkosť ducha a tvrdú otrockú prácu Mošeho nepočúvali.*

Hebrejský výraz, na ktorý by som chcel uprieť pozornosť, je מִקְּצֵר רוּחַ (*mikkocer ruach*). Ide o výnimočný výraz, ktorý sa v Biblii nachádza len na tomto mieste, nikde inde.¹² Čo označuje hebrejský výraz *mikkocer ruach* a ako ho môžeme preložiť do slovenčiny? Slovo קָצַר (*kocer*) znamená *krátenie*, voľnejšie *nedostatok*, odvodené od slovesa קָצַר (*kacar*) *krátiť, skracovať*. Podstatné meno רוּחַ (*ruach*) označuje *vietor, vánok, ducha, dušu, dych, vôľu* alebo *vnútorný stav* (človeka). Celý výraz *mikkocer ruach* by sme doslova preložili „*pre krátkosť ducha*“ alebo „*pre krátky dych*“. Ako sa výraz môže preložiť v iných jazykoch a v slovenčine?

- grécki prekladatelia Septuaginty (LXX) použili výraz ἀπο τῆς ὀλιγοψυχίας (*apo tés oligopsychias*), čo označuje **slabosť duše**, sklúčenosť, mdlobu srdca v kontexte veľkého utrpenia alebo psychického vyčerpania. Tento grécky výraz sa často spája s vnútornou slabosťou alebo nedostatkom odvahy, pričom zdôrazňuje emocionálny stav. Tento preklad zachováva význam „sklúčenosti“, ale posúva dôraz na psychický a emocionálny aspekt, čím sa môže oslabiť fyzický alebo existenčný kontext otroctva;

¹¹ Por. Mt 9:15; 22:1-14; 25:1-13; Lk 12:36; Jn 3:29.

¹² V biblickej exegéze sa takéto slová nazývajú *hapax legomena* (z gr. „raz povedané“). Zvyčajne ide o unikátne výrazy, ktorých význam je ťažké presne určiť (zvyčajne sa prihliada na kontext, príbuzné jazyky, historický kontext a pod.).

- aramejský preklad Tóry uvádza preklad verša 6:9 nasledovne: „*Synovia Jisraela nechceli počúvať (poslúchať) Mošeho pre (ich) **krátkosť ducha** a tú ťažkú prácu, ktorá na nich ťažko doliehala*“ (Targum Onkelov 6);¹³
- Roháček (1969) uvádza výnimočný slovenský preklad **pre sovrenie ducha**, pre tvrdú prácu otrockú. V súčasnosti môže implikovať silný tlak na človeka, vyjadrovaný výrazom úzkosť. V českom prostredí Bible Kralická (1613) prekladá **pro úzkost ducha a službu přetežkou**;
- český židovský preklad Tóry od pražského rabína Efraima Sidona¹⁴ uvádza **pro malodušnost a těžkou práci**;
- český ekumenický preklad (1979) uvádza **pro malomyslnost a tvrdou otročinu**, rovnako aj český studijní preklad, obdobne Bible 21 *kvůli své malomyslnosti a těžké dřině*. Na Slovensku uvádza katolícky preklad (od roku 1955) **pre malomyseľnosť a ťarchu robôt**, obdobne aj Jeruzalemská Biblia (slovenský Botekov preklad, 2017) *pre malomyseľnosť a ťažkú prácu*, evanjelický preklad (2015) *pre malomyseľnosť a pre tvrdú prácu*, slovenský ekumenický preklad (2017) *pre malomyseľnosť a tvrdú robotu*.

Biblické preklady sú do istej miery aj isté výklady pôvodného textu, v tomto prípade hebrejského. Ako chápať *mikkocer ruach* v dnešnej dobe prihliadajúc na rôznorodé tradície prekladu? Túto otázku kladieme v súvislosti s tým, že tak ako synovia Jisraela v dobe egyptského otroctva nepočúvali Mošeho ako proroka a nositeľa Hospodinovej zvesti o záchrane, podobná situácia môže byť aj v súčasnosti. Samozrejme pri takejto reflexii môžeme počítať s prekážkami aj na strane ohlasovateľa dobrej zvesti, resp. na strane proroka, – čo sa historicky týkalo aj samotného Mošeho, avšak v dnešnej úvahe sa zameriame na prekážky na strane adresátov Hospodinovej zvesti, na prekážku *mikkocer ruach*. Dôležité pritom bude aj reflexia o tom, ako na túto prekážku odpovedať. V tejto časti prejdeme opäť aj do mesiánskych výkladov.

1. Prekážka má vonkajší fyzický pôvod, ktorým je veľmi ťažká, tvrdá, doslova otrocká práca a s ňou spojené utrpenie. Hoci v hebrejskom texte Ex 6:9 je otrocká práca uvedená akoby ďalší (druhý) dôvod, pre ktorý Izraeliti nepočúvali Mošeho, viacerí vykladači Písma vidia primárny dôvod v neúnosnom fyzickom a pracovnom tlaku. Dôsledkom pracovného tlaku sa môžu jednotlivci, ale aj celé spoločnosti, dostať do stavu *mikkocer ruach*, kedy nebudú schopní počúvať Boha ani jeho proroka. Tento výklad podporujú aj niektoré židovské komentáre, podľa ktorých „**skľúčenosť ducha**“ znamená, že Izraeliti boli tak preťažení prácou a utrpením, že nemali ani čas, ani energiu na to, aby počúvali Mošeho slová o vyslobodení. Ich duch bol zlomený neustálym útlakom a ťažkou prácou, čo im bránilo vnímať nádej na zmenu. Raši¹⁵ preto prekladá doslova „**krátkosť ducha**“:¹⁶ *Ak sa človek trápi, jeho dych prichádza v krátkych záchvevoch a nemôže sa dlho nadýchnuť* (má „krátky dych“). Skutočne každý človek pod náporom stresu sotva dýcha, nemôže sa zhlboka nadýchnuť a chýba mu „vietor do plachiet“.¹⁷

a) Cesta východu zo skľúčenosti ducha nie je vo vlastných silách tých, ktorých sa to týka. „Nevládzem, nedá sa mi to, nemám síl...“ sú výrazy, ktoré počujeme od tých, ktorí sú na tom ako Izraeliti v egyptskom otroctve. Zbytočné je vyčítať im to, obviňovať ich, opakovať, „hádzat im to do tváre“. Boží náhľad v tejto situácii je, že On vidí biedu svojho ľudu, počuje ich nárek a pozná jeho bolesti (por. Ex 3:7). Tieto bolesti pozná Hospodin bytostne v svojom Synovi a Mesiášovi, ktorým je Ješua. V ňom sa „*naplnilo, čo bolo povedané skrze proroka Izaiáša, ktorý povedal: On vzal naše slabosti a niesol naše choroby.*“ (por. Mt 8:17). Preto je napísané: „*A zostúpil som, aby som ich zachránil...*“ (por. Ex 3:8). Preto aj dnes, podobne ako v čase egyptského otroctva, je potrebné, aby zaznela radostná

¹³ Onkelos Exodus 6. Metsuda Chumash. Metsudah Publication, 2009 ([on-line](#)).

¹⁴ Por. *Pět knih Mojžíšových*, 2022. Praha: Sefer.

¹⁵ Rabi Šlomo ben Jicchak (Raši) bol stredoveký židovský rabín a jeden z najvýznamnejších židovských vykladačov Biblie a Talmudu.

¹⁶ [On-line](#) Rašiho komentár.

¹⁷ Herzeg, 2003, In: Tiňo, Jozef et al. 2013. *Exodus*, 174

zvest' o vyslobodení a vyvedení ľudí skľúčeného ducha na slobodu. Ale kto má dnes ohlasovať radostné posolstvo, ktoré bude obsahovať Hospodinove slová – ja vás vyvediem, zachránim, vyslobodím, vezmem si vás a vovediem do nebeského kráľovstva? Aj dnes Hospodin volá a oslovuje po mene: **Moše! Moše! (Andrej! Andrej!...**dosadiť si môžeš svoje meno) a čaká na našu odpoveď. Moše odpovedal: „**Hinnení!**“, čo prekladáme „**Tu som!**“ (por. Ex 3:4). Len človek, ktorý odpovie na Božie volanie a celou svojou bytosťou odpovie „Tu som“, môže byť poslaný k ľuďom, ktorí sú skľúčení duchom a sami si nevedia pomôcť.

b) Nadbytok práce nie je vždy tlakom zvonka, ale môžeme si tento tlak na seba vyvolať aj my sami. Preto je dôležité, aby sme si vedome a cielene urobili čas na oddych, pauzu a obnovili svoje fyzické aj psychické sily. Jednou z príležitostí na takéto oddych je pre židovský ľud aj *šabat*, resp. pre veriacich v Ježiša Krista z národov, *nedel'a* (ako hovorí už český názov „nic nedělat“), deň Pánovho zmŕtvychvstania. Pokoj šabatu, resp. nedeľný pokoj, príde nie sám od seba, ale zo spoločenstva s Hospodinom, jeho Synom v Duchu Svätom.

c) Pre nás veriacich v Mesiáša Ješuu, jestvuje ohrozenie „krátkosti ducha“ v súvislosti s (ne)očakávaním jeho druhého príchodu (*parúsie*). V svadobnom podobenstve o desiatich pannách je ohrozenie symbolicky vyjadrené nedostatkom oleja v lampách (por. Mt 25:1-16). Ten spôsobil, že družičky sa nestretli s prichádzajúcim Ženíchom, nečakali ho. Preto je dôležité vrátiť sa k Ješuuvi, ktorý o príprave na svoj druhý príchod vyučoval: „*Majte bedrá opásané a lampy zažaté!*“ (Lk 12:35). „*Aj vy buďte pripravení, lebo Syn príde v hodinu, o ktorej sa nenazdáte*“ (Lk 12:40).

2. Synovia Jisraela nepočúvali Mošeho ani Hospodina pre **sovrenie ducha**, ako prekladá Roháček alebo pre **nedostatok ducha** o ktorom hovorí židovský midraš Šemmot rabba: „*Bolo pre nich ťažké zanechať uctievanie modiel. Tak to vysvetľuje Ezechiel a hovorí: „Každý nech odhodí ohavné predmety svojich očí a nepoškrvňuje sa egyptskými modlami“* (Ez 20:7). *Pozri, čo je napísané: „Každý z nich neodvrhol svoje ohavné predmety, a nezanevrelí na egyptské modly“* (Ez 20:8).¹⁸ Druhým výkladom *mikkocer ruach* je modlárstvo vo všetkých jeho podobách a formách. V zásade ide o porušenie nielen príkazu Dekalógu (Desatora, por. Ex 20:3), ale aj prvého zo siedmych noachických zákonov, dané podľa ústnej tradície Noachovi (por. Ex 9:1-7). Prvým z nich je *avoda zara* (doslova „cudzia služba“), čiže zákaz modloslužby.¹⁹ Modloslužbou je pritom slúženie a „uctievanie“ kohokoľvek (človeka, bôžikov) alebo čohokoľvek iného (živlov sveta, vecí, práce) než jediného pravého Boha.

a) Dôsledkom modlárstva je nedostatok ducha alebo malomyselnosť, ako prekladá pražský rabín Sidon. Pokým sa ľudia nevzdajú svojich modiel, nemôžu byť zachránení. Slová Tóry o Hospodinovi ako žiarlivom Bohu sú doposiaľ platné: „*Neurobiš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! Nebudeš sa im klaňať ani im slúžiť, lebo ja som Hospodin, tvoj Boh, Boh žiarlivý, ktorý trestá viny otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia tých, čo ma nenávidia.*“ (Ex 20:4-5). Moše ako Hospodinov prorok musel bojovať s modlárstvom a synov Jisraela napomínať. Prorok Ján Krstiteľ ohlasoval krst pokánia na odpustenie hriechov (por. Lk 3:3). Avšak jedine Mesiáš Ješua hovoril s Božou autoritou: „*Človeče, odpúšťajú sa ti hriechy!*“ (por. Lk 5:20).

b) My ako Ješuuvi nasledovníci a vyslanci Mesiáša však musíme, podobne ako apoštol Pavol, ohlasovať potrebu pokánia. Cez nás akoby Boh napomínal: „*V mene Krista vás prosíme: Zmierte sa s Bohom!*“ (2 Kor 5:20). V opačnom prípade môže hroziť nedostatok ducha alebo jeho sovretie. S apoštolom Pavlom si môžeme pripomenúť dôležitú zásadu: „*Ako patrí k sebe Boží chrám a modly? My sme predsa chrám živého Boha, ako hovorí Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi prechádzať sa, a budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom.*“ (2 Kor 6:16).

c) Uprednostňovanie ľudí, práce alebo akejkolvek činnosti, na ktorej sme závislí, môže byť vážnou prekážkou *vovedenia do Božieho kráľovstva*. Sám Ješua na to upozorňoval v podobenstve o pripravenej večeri (por. Lk 14:15-24). Jeden z pozvaných hostí sa vyhovárал na dôležitý obchod (kúpil pole, ktoré si „musel“ ísť obzrieť akoby mu bolo schopné utiecť). Druhý pozvaný sa vyhovoril na prácu (vyskúšať

¹⁸ *Shemmot rabbah* 6.

¹⁹ V talmude boli súčasťou diskusie v traktáte Sanhedrin 56a-60a. Do judaizmu boli včlenené Maimonidom v 12. stor. (por. *Mišne Tora*).

kúpené voly akoby nemohli orať v iný deň). Tretí mal najvážnejšiu výhovorku – mal po svadbe, teda chcel byť s novou manželkou (akoby ho nečakal celý život s ňou). Veci, zvieratá, práca, ba aj blízki ľudia môžu byť onou modlou, ktorá predstavuje „sovrenie ducha“ v súvislosti s pozvaním na hostinu Mesiáša. Preto je dôležitá sebareflexia a kladenie si otázky: „Čo v mojom živote predstavuje modlu, ktorú som si postavil pred Hospodina?“

3. Synovia Jisraela nepočúvali Mošeho, ani Hospodina „**pre úzkosť ducha**“ alebo „**pre malomyseľnosť**“. Úzkosť a malomyseľnosť vyjadrujú stav ich duše. Podobne ako je ich fyzické telo vyčerpané, aj ich duša je v stave úzkosti, čo súvisí s pocitom strachu (z nového a neznámeho). Človek v stave úzkosti má problém prijať čo i len útechu – v zásade v Ex 6:9 ešte Hospodin ani Moše od synov Jisraela nič nechceli. Preto ani slovo *nepočúvali* nemôžeme chápať ako „neposlúchli“ (tento význam nájdeme až v neskorších aramejských prekladoch).

a) Človek je v stave úzkosti, sklúčenosti, malomyseľnosti Božím slovom povzbudzovaný k modlitbe: „**Spravodliví volali a Hospodin ich vyslyšal a vyslobodil ich zo všetkých tiesní. Hospodin je pri tých, čo majú srdce skrúšené, a zachraňuje zlomených na duchu.**“ (Ž 34:18-19).

b) Popri tom tí, ktorí sú ako Moše povolaní k duchovnému zápasu, budú musieť bojovať s protivníkom Božieho ľudu. Ním bol v tom čase faraón, ktorému bol „Moše určený za boha“ (por. Ex 7:1), teda ako jemu rovný protivník, ku ktorému hovoril s Hospodinovou autoritou. My ako Ješuovi nasledovníci sme povolaní k duchovnému zápasu, vystrojení Jeho autoritou, a to aj voči „kniežatú tohto sveta, ktoré je už odsúdené“ (Jn 16:11). Aj o nás platia slová, keď Ješua „*zvolal dvanástich učeníkov a dal im moc nad nečistými duchmi, takže ich mohli vyháňať a uzdravovať každú chorobu a každý nedeň*“ (Mt 10:1). *Tých, čo veria, budú sprevádzať tieto znamenia: V mojom mene budú vyháňať démonov...*“ (Mk 16:17). „*Ved' náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach*“ (Ef 6:12). „*Boh chce, aby sa teraz kniežatstvám a mocnostiam v nebesiach skrze cirkev ohlasovala mnohotvárna múdrosť Boha*“ (Ef 3:10). K tomuto zápasu sme pozvaní, ak sa, podobne ako Moše, stretne s úzkosťou, malomyseľnosťou a sklúčenosťou svojich bratov a sestier v Pánovi. A tento boj nikdy nemôžeme vyhrať v svojom mene, podobne ako Moše nemohol vyslobodiť hebrejský ľud z egyptského otroctva v svojom mene, ale len v mene Hospodina. Našou silou je osoba Mesiáša a meno Ješua, ktorého Boh tak povýšil, „*aby sa pri mene Ježiš zohlo každé koleno tých, čo sú na nebi, na zemi aj v podsvetí*“ (por. Flp 2:10).

c) V duchovnom zápase potrebujeme Božiu výzbroj, potrebujeme קְדֻשָּׁה רִחוּק (ruach kodeš), teda **Ducha Svätého**. Potrebujeme byť priam do neho „ponorení“, čo vyjadruje biblický jazyk výrazom „pokrstení“.²⁰ Jedine Ješua HaMašich, teda Ježiš Kristus, *krstí Duchom Svätým* (por. Jn 1:33). Mohutné zoslanie Ducha Svätého nastalo v židovský sviatok Šavuot (Turice, Letnice), o čom čítame v Skutkoch apoštolov (por. Sk 2:1-13). Avšak aj na nás platia Pánove slová, ktoré nám pripomína apoštol Peter – ten, čo svojho Majstra zaprel, robil pokánie a sám bol naplnený Duchom Svätým: „*Vtedy som si spomenul na slovo Pána, ktorý povedal: Ján krstil vodou, ale vy budete pokrstení Duchom Svätým.*“ (Sk 11:16). Tohto Ducha, ktorého sme už dostali, tento *ohň Božieho daru*, môžeme a máme neustále *roznecovať*, aby sme nielen tleli, ale horeli (por. 2 Tim 1:6).

Na záver malé zhrnutie toho, k čomu sme aj my, podobne ako kedysi Moše, povolaní:

1. *Sklúčeným duchom* máme ohlasovať radostnú zvesť o ich vyvedení, záchrane, vykúpení a prijatí samotným Hospodinom skrze Mesiáša Ješuu.
2. *Sovretým duchom* sme povolaní ohlasovať potrebu pokánia a odstránenia všetkých modiel.
3. *Malomyseľných* a ľudí *s úzkosťou ducha* máme sprevádzať, napomáhať im v duchovnom zápase s nečistými duchmi, démonmi, mocnosťami a vládcom tohto sveta.

K tomuto poslaniu sme dostali Ducha Svätého. Máme skrúšené srdce, pripravené k pokániu, zmiereniu, modlitbe a k duchovnému boju. A ako povedal môj syn Filip pri dnešnom spoločnom „šabatnom stole“: „Pre Boha je všetko možné. Treba mu len veriť. Náš Hospodin je Bohomázrakov.“

brat Andrej Mátel

²⁰ Grécke sloveso označuje βαπτίζω (*baptizó*) ponorenie (do vody), umytie aj krst.